

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет біології та лісового господарства
Кафедра ботаніки і методики викладання природничих наук

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
Флора і рослинність України

підготовки бакалавра
спеціальності 091 Біологія
освітньо-професійної програми «Біологія»

Силабус вибіркового освітнього компонента «Флора і рослинність України» підготовки бакалаврів денної форми навчання галузі знань 09 Біологія, спеціальності 091 Біологія за освітньо-професійною програмою «Біологія».

Розробник: Кузьмішина І. І., доцент кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук, кандидат біологічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

(доц. Теплюк В.С.)

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук

протокол № 1 від 1 вересня 2022 р.

Завідувач кафедри:

(доц. Зінченко М.О.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	09 Біологія	нормативна
		Рік навчання – 4
Кількість годин/кредитів – 150/5	091 Біологія	Семестр – 7
		Лекції – 32 год.
ІНДЗ: немає	Біологія	Лабораторні – 26 год.
		Самостійна робота – 82 год.
	Бакалавр	Консультації – 10 год.
Мова навчання		Форма контролю – екзамен
		Українська

II. Інформація про викладача

Кузьмішина Ірина Іванівна

Науковий ступінь: кандидат біологічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук

Контактна інформація: моб.тел. (+380)957479034

e-mail: Kuzmishyna.Ira@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Флора і рослинність України вивчає фіторізноманіття судинних рослин флори України, вивчення їхнього географічного поширення в Україні та закономірностей поширення синтаксонів рослинного покриву України. Знання про поширення видів та рослинності, особливостей геоботанічного та флористичного районування України дозволять майбутнім фахівцям аналізувати сучасний стан та перспективи розвитку та охорони фіторізноманіття.

2. Пререквізити та постреквізити

Пререквізити (попередні курси, на яких базується вивчення дисципліни): ботаніка, навчальна комплексна (зоолого-ботанічна) практика, іноземна мова (за професійним спрямуванням), охорона рослинного світу, заповідна справа, ґрунтознавство з основами рослинництва.

Постреквізити (дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни): екологія біологічних систем, теорія еволюції, географія рослин, великий практикум з ботаніки, фітоценологія, курсова робота зі спеціалізації.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою викладання освітнього компонента «Флора і рослинність України» є вивчення фіторізноманіття судинних рослин природної флори та рослинних угруповань України.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Флора і рослинність України» є формування у студентів поглиблених знань щодо систематичного складу видів рослин місцевої і регіональних флор України, особливостей географічного, біоморфологічного, екологічного і генетичного аналізу флори, вивчення антропічної трансформації флори, засвоєння студентами знань особливостей рослинних угруповань основних типів рослинності України, а також набуття навичок застосування отриманих знань у процесі навчання та у практичній діяльності.

4. Результати навчання (Компетентності)

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Фахові компетентності (ФК)	ФК1. Демонстрування базових теоретичних та методологічних знань в галузі біологічних наук та на межі предметних галузей. ФК5. Усвідомлення необхідності збереження біорізноманіття, охорони навколишнього середовища, раціонального природокористування. ФК8. Здатність аналізувати результати взаємодії біологічних систем різних рівнів організації, їхньої ролі у біосфері та можливості використання у різних галузях господарства, біотехнологіях, медицині та охороні навколишнього середовища.
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН1. Розуміти та описувати соціальні та економічні наслідки впровадження новітніх розробок у галузі біології. ПРН7. Використовувати теорії і закони математики, фізики, хімії та інших наук для вирішення завдань сучасної біології. ПРН9. Оперувати основними теоріями і законами в галузі біологічних наук і на межі предметних галузей. ПРН15. Аналізувати взаємодії живих організмів різних форм структурної організації між собою, особливості впливу різних чинників на живі організми та оцінювати

	їхню роль у біосферних процесах трансформації речовин і енергії. ПРН20. Застосовувати у практичній діяльності методи визначення структурних та функціональних характеристик біологічних систем на різних рівнях організації.
--	---

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	Лек.	Лаб.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Флора України					
Тема 1. Вступ. Поняття про флору. Основні ознаки флори.	6	2	–	4	–
Тема 2. Наукові основи охорони рослинного покриву України. Господарське значення флори.	6	2	–	4	–
Тема 3. Систематичний огляд флори судинних рослин України.	22	–	18	4	–
Тема 4. Систематичний та біоморфологічний аналіз флори України.	7	2	–	4	1
Тема 5. Екологічний аналіз флори України	7	2	–	4	1
Тема 6. Географічний та генетичний аналіз флори України	7	2	–	4	1
Тема 7. Ендемізм флори України. Віковий (стадійний) аналіз флори.	7	2	–	4	1
Тема 8. Антропогенізація флори.	7	2	–	4	1
Тема 9. Районування рослинного покриву України. Поняття порівняльного вивчення флор.	6	2	2	2	–
Тема 10. Особливості флор України.	20	2	–	18	–
Разом за модулем 1	95	18	20	52	5
Змістовий модуль 2. Рослинність України					
Тема 11. Класифікація рослинності України за методом Браун-Бланке.	7	2	–	5	–
Тема 12. Зонально-екологічні	14	2	6	5	1

закономірності поширення рослинності України.					
Тема 13. Основні типи рослинності України. Лісова рослинність України.	10	4	–	5	1
Тема 14. Лучна рослинність України.	8	2	–	5	1
Тема 15. Степова рослинність України	8	2	–	5	1
Тема 16. Болотна, водна і прибережно-водна рослинність України.	8	2	–	5	1
Разом за модулем 2	55	14	6	30	5
Всього годин	150	32	26	82	10

Теми лабораторних робіт

№ з/п	Тема лабораторної роботи	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Флора України		
1	Плауновидні та Хвоцевидні у флорі України	2
2	Папоротевидні у флорі України	2
3	Голонасінні у флорі України	2
4	Ранункуліди у флорі України. Екологічний аналіз видів родини Жовтецеві	2
5	Каріофіліди у флорі України. Географія поширення видів родини Гвоздичні в Україні.	2
6	Гамамеліди у природній флорі України	2
7	Розиди у флорі України. Ценопопуляційний аналіз родини Розові	2
8	Ламіїди у флорі України. Систематичний аналіз Ламіід	2
9	Астерида у флорі України. Географія поширення видів родини Айстрові	2
10	Ліліїди (Монокоти) у флорі України. Систематичний аналіз родини Зозулинцеві.	2
Змістовий модуль 2. Рослинність України		
11	Районування рослинного покриву України	2
12	Рослинність рівнинної частини України	2
13	Рослинність передгірських та гірських районів Українських Карпат і Криму	2

Поточний контроль проводиться у формі усного або письмового опитування (в т.ч. тестування). За теоретичну підготовку до лабораторних робіт студент може отримати максимальну оцінку 3,0 (4,0) балів. Максимальна оцінка за виконання та оформлення кожної лабораторної роботи складає 2,0 бали. Загалом з усіх тем змістового модуля 1, які виносяться на лабораторні роботи, студент може отримати максимально 30,0 балів, а змістового модуля 2 – 10,0 балів.

Проміжний контроль (модульна контрольна робота) незапланований.

Поточний контроль (max = 40 балів)														Екзам ен (max =60 балів)	Загальна кількість балів
Виконання лабораторних робіт і теоретична підготовка до занять														Підсумковий контроль	
Змістовий модуль 1											Змістовий модуль 2				
Макс. бал	Лаб.р.1	Лаб.р.2	Лаб.р.3	Лаб.р.4	Лаб.р.5	Лаб.р.6	Лаб.р.7	Лаб.р.8	Лаб.р.9	Лаб.р.10	Лаб.р.11	Лаб.р.12	Лаб.р.13		
	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	4,0	60,0	100

Критерії оцінювання усної (письмової) відповіді:

0,5 бали – відповідь поверхнева на основі прочитаної лекції; розуміння і розкриття лише окремих позицій.

1,0 бал – відповідь неповна, логічна; розуміння матеріалу включає узагальнені різні позиції на основі матеріалу прочитаної лекції.

1,5 бали – відповідь повна, логічна; розуміння матеріалу включає узагальнені різні позиції на основі матеріалу прочитаної лекції, наведення прикладів, порівняльний аналіз.

2,0 бали – відповідь повна, логічна, чітка, структурована; глибоке розуміння матеріалу, яке включає роз'яснення всіх систематизованих позицій; використання тексту лекції та додаткових навчальних чи наукових джерел.

Критерії оцінювання відповіді у формі тестування:

за кожне правильно розв'язане тестове завдання студент може отримати максимально 1,0 бал, а у випадку якщо відповідь частково правильна (неповна) – 0,5 бала.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Тема 1. *Поняття про флору.* Історія флористичних досліджень України. Флористичні школи України.

Тема 2. *Наукові основи охорони рослинного покриву України.* Охорона видів природної флори України. Червона книга України. Охорона рослинних угруповань України. Зелена книга України. Господарське значення флори. Групи корисних для господарського застосування рослин.

Тема 3. *Систематичний огляд флори судинних рослин України.* Родина Плаунові у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родина Хвощові у флорі України, регіонально рідкісні види. Родина Щитникові у флорі України. Родина Деннштедтієві у флорі України. Рідкісні і зникаючі види папоротеподібних рослин з Червоної книги України. Родина Соснові, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родини Тисові та Кипарисові у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родина Гвоздичні у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родина Букові у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родина Березові у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родина Вербові у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родина Гарбузові у флорі України. Родина Бобові у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родина Пасльонові у флорі України. Родина Губоцвіті у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родина Дзвоникові у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родина Лілійні – у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родина Осокові у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України.

Тема 4. *Систематичний та біоморфологічний аналіз флори України.* Домінуючі родини у флорі України як один з показників систематичної структури флори. Життєві форми флори України за класифікацією К. Раункієра. Життєві форми флори України за еколого-морфологічною класифікацією І.Г. Серебрякова.

Тема 5. *Екологічний аналіз флори України.* Екологічні групи рослин флори України за вимогами до води. Екологічні групи рослин флори України за вимогами до світла. Екологічні групи рослин флори України за вимогами до ґрунту. Екологічні групи рослин флори України за способом живлення.

Тема 6. *Географічний та генетичний аналіз флори України.* Географічні елементи флори України. Генетичний елемент флори України. Розподіл флори України за ценоекологічними групами.

Тема 7. *Ендемізм флори України.* Реліктовість флори України. Ендемізм як показник тривалості розвитку флори. Віковий (стадійний) аналіз флори.

Тема 8. *Антропогенізація флори.* Антропогенна трансформація флори та її наслідки. Поняття про аборигенні види рослин. Поняття про синантропні види рослин. Поняття про адвентивну фракцію, археофіти, кенофіти.

Тема 9. *Районування рослинного покриву України.* Ієрархічна система одиниць районування рослинного покриву. Флористичне районування України. Геоботанічне районування України. Ботаніко-географічне районування України.

Тема 10. *Особливості флор України.* Флора Українських Карпат. Судинні рослини у природно-заповідному фонді. Флора Волино-Подільської височини. Судинні рослини у природно-заповідному фонді. Флора Українського Полісся. Судинні рослини у природно-заповідному фонді. Флора Криму. Судинні рослини у природно-заповідному фонді.

Тема 11. *Класифікація рослинності України за методом Браун-Бланке.* Основні підходи до принципів та методології класифікації –домінантний та еколого-флористичний. Класифікація рослинності України за методом Браун-Бланке. Інші класифікаційні системи: система Погребняка, дедуктивний метод Копечки-Гейни

Тема 12. *Зонально-екологічні закономірності поширення рослинності України.* Рослинність рослинності Поліської зони України. Рослинність Лісостепової зони України. Рослинність Степової зони України. Рослинність передгірських та гірських районів Українських Карпат. Рослинність передгірських та гірських районів Гірського Криму.

Тема 13. *Лісова рослинність України.* Типологія соснових лісів. Типологія ялинових лісів. Листяні ліси. Типологія листяних лісів. Раритетні лісові угруповання України.

Тема 14. *Лучна рослинність України.* Материкові луки, їхня типологія. Гірські луки. Типологія гірських лук. Раритетні лучні угруповання України.

Тема 15. *Степова рослинність України.* Степові рослинні угруповання. Рослинність вапняків України та продуктів їх вивітрювання. Рослинність пісків України. Раритетні степові угруповання України.

Тема 16. *Болотна, водна і прибережно-водна рослинність України.* Болотна рослинність. Рослинність низинних боліт. Евтрофна рослинність. Рослинність перехідних лісових боліт. Верхові болота. Рослинність мохових оліготрофних боліт. Водна рослинність. Прибережно-водна рослинність. Раритетні угруповання України.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Здобувач освіти повинен відвідувати згідно розкладу занять всі види аудиторних занять передбачені навчальним планом. Графік консультацій із навчальної дисципліни розміщений на дошці оголошень та на сайті кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук. У разі відсутності студента на занятті він зобов'язаний його відпрацювати (графік відпрацювання знаходяться на дошці оголошень кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук). У випадку нетипових ситуацій та об'єктивних причин можливий перехід на дистанційну форму навчання на платформі Moodle <http://194.44.187.60/moodle/>.

Політика щодо неформальної, інформальної та дуальної освіти. Якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній (курси, семінари, тренінги, стажування) чи інформальній освіті і їх тематика, обсяг вивчення та зміст відповідають освітньому компоненту в цілому або його окремому розділу, змістовому модулі, темі (темам), що передбачені силабусом

навчальної дисципліни, і проходження яких підтверджено документально (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), то зарахування результатів такого навчання здійснюється згідно «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки»

[https://ed.vnu.edu.ua/71-](https://ed.vnu.edu.ua/71-2/%d0%bd%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d1%96-%d0%b4%d0%be%d0%ba%d1%83%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b8-%d0%b2%d0%bd%d1%83-%d1%96%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%96-%d0%bb%d0%b5%d1%81%d1%96-%d1%83)

[2/%d0%bd%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d1%96-%d0%b4%d0%be%d0%ba%d1%83%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b8-%d0%b2%d0%bd%d1%83-%d1%96%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%96-%d0%bb%d0%b5%d1%81%d1%96-%d1%83](https://ed.vnu.edu.ua/71-2/%d0%bd%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d1%96-%d0%b4%d0%be%d0%ba%d1%83%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b8-%d0%b2%d0%bd%d1%83-%d1%96%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%96-%d0%bb%d0%b5%d1%81%d1%96-%d1%83)

У випадку дуальної форми здобуття освіти зарахування результатів такого навчання здійснюється згідно «Положення про підготовку студентів у Волинському національному університеті імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти» на основі тристороннього договору між закладом освіти, суб'єктом господарювання і здобувачем освіти

<https://ed.vnu.edu.ua/%d0%bd%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d0%be-%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%b2%d0%be%d0%b2%d0%b0-%d0%b1%d0%b0%d0%b7%d0%b0>

Політика щодо академічної доброчесності. Студент повинен самостійно виконати всі завдання практичних робіт, а у випадку запозичень інформації зобов'язаний коректно її відображати з посилання на першоджерело. Використання будь-яких джерел інформації під час проведення різних форм оцінювання знань (поточний, модульний, підсумковий контроль) заборонено.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувач освіти повинен вчасно виконати всі завдання практичних робіт і надавати їх для перевірки викладачу. У випадку відсутності студента на занятті з об'єктивних причин (хвороба, заява по поважній причині) термін здачі робіт може бути змінений. До підсумкової форми контролю (екзамену) здобувач освіти має відпрацювати пропущені заняття та здати практичні роботи.

V. Підсумковий контроль

Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного й підсумкового контролю. При цьому завдання із цих видів контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів включно.

Екзамен, як форма підсумкового контролю, є обов'язковим та проводиться у формі усного опитування. На екзамен виноситься 60,0 балів. Екзаменаційний білет включає три теоретичні питання із переліку питань для підготовки до екзамену взяті з різних тем курсу (кожне питання оцінюється максимум у 20,0 балів).

Для успішної здачі освітнього компонента необхідно набрати загалом за весь курс не менше 60,0 балів за 100-бальною шкалою.

Перелік питань для підготовки до екзамену

1. Поняття про флору.
2. Основні ознаки флори.
3. Історія флористичних досліджень України.
4. Систематичний аналіз флори України. Домінуючі родини у флорі України як один з показників систематичної структури флори.
5. Відділ Хвощеподібні у флорі України. Регіонально рідкісні види рослин.
6. Відділ Папоротевидні у флорі України. Рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України.
7. Відділ Голонасінні у флорі України. Рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України.
8. Підклас Ранункуліди. Родина Жовтецеві у флорі України. Рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України.
9. Підклас Каріюфіліди. Родина Гвоздичні у флорі України. Рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України.
10. Підклас Гамамеліди. Родина Букові у флорі України. Рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України.
11. Підклас Розиди. Родина Розові у флорі України. Рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України.
12. Підклас Ламіїди. Родина Губоцвіті у флорі України. Рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України.
13. Підклас Астериди. Родина Айстрові у флорі України. Рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України.
14. Підклас Ліліїди. Родини Лілійні та Зозулинцеві у флорі України. Рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України.
15. Підклас Ліліїди. Родини Осокові та Тонконогові у флорі України. Рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України.
16. Життєві форми флори України за класифікацією К. Раункієра.
17. Життєві форми флори України за еколого-морфологічною класифікацією І.Г. Серебрякова.
18. Екологічні групи рослин флори України за вимогами до води.
19. Екологічні групи рослин флори України за вимогами до світла.
20. Екологічні групи рослин флори України за вимогами до ґрунту.
21. Екологічні групи рослин флори України за способом живлення.
22. Поняття про географічний аналіз флори України. Система геоелементів флори України.
23. Ендемізм флори України. Віковий (стадійний) аналіз флори.
24. Ценотичний аналіз флори України. Розподіл флори України за ценоекологічними групами.
25. Антропогенна трансформація флори та її наслідки. Поняття про синантропні види, адвентивну фракцію.
26. Районування рослинного покриву України. Поняття порівняльного вивчення флор.
27. Флора Українських Карпат.
28. Флора Волино-Подільської височини.

29. Флора Українського Полісся.
30. Флора Криму.
31. Охорона видів природної флори України.
32. Охорона рослинних угруповань України.
33. Господарське значення флори України.
34. Класифікація рослинності України за методом Браун-Бланке.
35. Лісова рослинність України.
36. Болотна рослинність України.
37. Степова рослинність України.
38. Лучна рослинність України.
39. Водна рослинність України.
40. Прибережно-водна рослинність України.
41. Рослинність вапняків України та продуктів їх вивітрювання.
42. Рослинність пісків України.
43. Синантропна рослинність України.
44. Рослинність Поліської зони в Україні.
45. Рослинність Лісостепової зони в Україні.
46. Рослинність Степової зони в Україні.
47. Рослинність передгірських та гірських районів Українських Карпат.
48. Рослинність передгірських та гірських районів Криму.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Методичне забезпечення:

Кузьмішина І. Флора і рослинність України. Курс лекцій. Луцьк: Друк
 ПП Іванюк В.П., 2016. 152 с. Режим доступу:
<https://www.twirpx.com/file/2251619/>; <https://core.ac.uk/download/pdf/153584397.pdf>

Кузьмішина І. І., Коцун Л. О. Флора і рослинність України; методичні рекомендації до лабораторних занять для студентів біологічного факультету.

Видання 3, доп.і перероб. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 76 с. Режим доступу: <http://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/17186>

Основна:

Григора І. М., Соломаха В. А. Рослинність України (еколого-ценотичний, флористичний та географічний нарис). Київ: Фітосоціоцентр, 2005. 452 с.

Шацький національний природний парк: фотоальбом / уклад. Ф. В. Зузук, В. П. Войтюк, І. І. Кузьмішина, Л. О. Коцун, О. П. Зінченко, К. Б. Сухомлін, В. І. Матейчик; відп. ред. Ф. В. Зузук. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. 400 с.; іл.

Додаткова:

Вашека О. В., Безсмертна О. О. Атлас папоротей флори України. Київ: Паливода А.В., 2012. 160 с.

Дідух Я. П., Шеляг-Сосонко Ю. Р. Геоботанічне районування України та суміжних територій. *Український ботанічний журнал : наук. журнал НАН України*. 2003. Т. 60, № 1. С. 6-17.

Екофлора України / відп.ред. Я. П. Дідух. Київ: Фітосоціоцентр, 2000–2010.ТТ. 1– 6. 284 с.; 480 с.; 496 с.; 584 с.; 422 с.

Зелена книга України / під заг.ред.чл.-кор. НАН України Я. П. Дідуха. Київ: Хімджест, 2009. 490 с.

Карпюк З. К., Фесюк В. О., Антипюк О. В. Природно-заповідний фонд Волинської області. Луцьк, 2018. 136 с.

Коцун Л., Кузьмішина І. Синантропна флора Волинської області : монографія. Луцьк: Східноєвр. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. 186 с.

Краснов В. П., Орлов О. О., Ведмідь М. М. Атлас рослин-індикаторів і типів лісорослинних умов Українського Полісся: монографія / під ред. д. с.-г. н., проф. В. П. Краснова. Новоград-Волинський: «НОВОГрад», 2009. 488 с.

Кузьмішина І. І., Мельник В. І. Флора Волинської височини, її антропогенна трансформація та охорона: монографія. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2009. 368 с.

Рідкісні і зникаючі рослини Українського Полісся / за заг. ред. В. Г. Собка. Київ: Фітосоціоцентр, 2003. 248 с.

Соломаха В.А. Синтаксономія рослинності України. Третє наближення. – Київ : Фітосоціоцентр, 2008. 296 с.

Фіторізноманіття заповідників і національних природних парків України. / під ред. В. А. Онищенко і Т. Л. Андрієнко. Київ: Фітосоціоцентр, 2012. Ч.1,2. 406 с.; 580 с.

Червона книга України. Рослинний світ/ за ред. Я. П. Дідуха. Київ: Глобалконсалтинг, 2009. 900 с.

Чорна Г. А. Флора водойм і боліт Лісостепу України. Судинні рослини. Київ: Фітосоціоцентр, 2006. 184 с.

Інтернет-ресурси:

Зелена книга України. Режим доступу: <https://greenbook.land.kiev.ua/>

Класифікація рослинності. Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Vegetation_classification

Класифікація рослинності. Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Vegetation_classification

Система APG IV. Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Система_APG_IV

Червона книга України. Рослинний світ. Режим доступу: <https://redbook-flora.land.kiev.ua/>

Згідно пп. 2.5 наказу «Про затвердження норм часу для планування та обліку навчальної роботи та переліку основних видів методичної, наукової й організаційної роботи науково-педагогічних працівників на 2022/2023 н.р. у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» визначити групу Біо-41 на 2022/2023 н.р. як малокомплектну та встановити кількість аудиторних годин відповідно пп. 2.6 цього наказу в наступному обсязі.

Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	09 Біологія	нормативна
		Рік навчання – 4
Кількість годин/кредитів – 150/5	091 Біологія	Семестр – 7
		Лекції – 16 год.
ІНДЗ: немає	Біологія	Лабораторні – 14 год.
		Самостійна робота – 120 год.
		Консультації – 0 год.
	Бакалавр	Форма контролю – екзамен
		Українська

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	Лек.	Лаб.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Флора України					
Тема 1. Вступ. Поняття про флору. Основні ознаки флори.	6	2	–	4	–
Тема 2. Наукові основи охорони рослинного покриву України. Господарське значення флори.	7	–	–	7	–
Тема 3. Систематичний огляд флори судинних рослин України.	18	–	10	8	–
Тема 4. Систематичний та біоморфологічний аналіз флори України.	9	2	–	7	–
Тема 5. Екологічний аналіз флори України	9	2	–	7	–
Тема 6. Географічний та генетичний аналіз флори України	7	–	–	7	–
Тема 7. Ендемізм флори України.	7	–	–	7	–

Віковий (стадійний) аналіз флори.					
Тема 8. Антропогенізація флори.	7	–	–	7	–
Тема 9. Районування рослинного покриву України. Поняття порівняльного вивчення флор.	6	2	–	4	–
Тема 10. Особливості флор України.	20	–	–	20	–
Разом за модулем 1	96	8	10	78	–
Змістовий модуль 2. Рослинність України					
Тема 11. Класифікація рослинності України за методом Браун-Бланке.	9	2	–	7	–
Тема 12. Зонально-екологічні закономірності поширення рослинності України.	11	–	4	7	–
Тема 13. Основні типи рослинності України. Лісова рослинність України.	9	2	–	7	–
Тема 14. Лучна рослинність України.	9	2	–	7	–
Тема 15. Степова рослинність України	7	–	–	7	–
Тема 16. Болотна, водна і прибережно-водна рослинність України.	9	2	–	7	–
Разом за модулем 2	54	8	4	42	–
Всього годин	150	16	14	120	–

Теми лабораторних робіт

№ з/п	Тема лабораторної роботи	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Флора України		
1	Архегоніати у флорі України	2
2	Еудикоти у флорі України. Екологічний аналіз видів родини Жовтецеві	2
3	Суперрозиди у флорі України. Ценопопуляційний аналіз родини Розові	2
4	Суперастериди у флорі України. Географія поширення видів родини Айстрові	2
5	Монокоти у флорі України. Систематичний аналіз родини Зозулинцеві	2
Змістовий модуль 2. Рослинність України		

6	Районування рослинного покриву України	2
7	Рослинність рівнинної частини України передгірських та гірських районів Українських Карпат і Криму	2

Поточний контроль проводиться у формі усного або письмового опитування (в т.ч. тестування). За теоретичну підготовку до лабораторних робіт студент може отримати максимальну оцінку 5,0 (6,0) балів. Максимальна оцінка за виконання та оформлення кожної лабораторної роботи складає 2,0 бали. Загалом з усіх тем змістового модуля 1, які виносяться на лабораторні роботи, студент може отримати максимально 30,0 балів, а змістового модуля 2 – 10,0 балів.

Проміжний контроль (модульна контрольна робота) незапланований.

Поточний контроль (max = 40 балів)										Екзамен (max = 60 балів)		Загальна кількість балів
Виконання лабораторних робіт і теоретична підготовка до занять										Підсумковий контроль		
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						
Макс. бал	Лаб.р.1	Лаб.р.2	Лаб.р.3	Лаб.р.4	Лаб.р.5	Лаб.р.6	Лаб.р.7					
	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	5,0	5,0	60,0		100,0		

Критерії оцінювання усної (письмової) відповіді:

0,5–1,5 бали – відповідь поверхнева на основі прочитаної лекції; розуміння і розкриття лише окремих позицій.

2,0–3,0 бали – відповідь неповна, логічна; розуміння матеріалу включає узагальнені різні позиції на основі матеріалу прочитаної лекції.

3,5–4,5 бали – відповідь повна, логічна; розуміння матеріалу включає узагальнені різні позиції на основі матеріалу прочитаної лекції, наведення прикладів, порівняльний аналіз.

5,0–6,0 балів – відповідь повна, логічна, чітка, структурована; глибоке розуміння матеріалу, яке включає роз'яснення всіх систематизованих позицій; використання тексту лекції та додаткових навчальних чи наукових джерел.

Критерії оцінювання відповіді у формі тестування:

за кожне правильно розв'язане тестове завдання студент може отримати максимально 1,0 бал, а у випадку якщо відповідь частково правильна (неповна) – 0,5 бала.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Тема 1. *Поняття про флору.* Поняття про природну флору. Історія флористичних досліджень України. Флористичні школи України. Видатні геоботаніки України.

Тема 2. *Наукові основи охорони рослинного покриву України.* Охорона видів судинних рослин природної флори України. Червона книга України, її видання. Проблеми четвертого видання ЧКУ. Охорона рослинних угруповань України. Зелена книга України. Господарське значення флори. Групи корисних для господарського застосування рослин рідного краю.

Тема 3. *Систематичний огляд флори судинних рослин України.* Родина Плаунові у флорі України та рідного краю, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родина Хвощові у флорі України та рідного краю, регіонально рідкісні види. Родина Щитникові у флорі України та рідного краю. Родина Денніштедтієві у флорі України та рідного краю. Рідкісні і зникаючі види папоротеподібних рослин з Червоної книги України. Родина Соснові, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родини Тисові та Кипарисові у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родина Гвоздичні у флорі України та рідного краю, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родина Букові у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родина Березові у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родина Вербові у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родина Гарбузові у флорі України. Родина Бобові у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родина Пасльонові у флорі України. Родина Губоцвіті у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родина Дзвоникові у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родина Лілійні – у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України. Родини Осокові та Тонконогові у флорі України, рідкісні і зникаючі види рослин з Червоної книги України і рідного краю.

Тема 4. *Систематичний та біоморфологічний аналіз флори України.* Домінуючі родини у флорі України як один з показників систематичної структури флори. Життєві форми флори України і рідного краю за класифікацією К. Раункієра. Життєві форми флори України і рідного краю за еколого-морфологічною класифікацією І.Г. Серебрякова.

Тема 5. *Екологічний аналіз флори України.* Екологічні групи рослин флори України і рідного краю за вимогами до води. Екологічні групи рослин флори України і рідного краю за вимогами до світла. Екологічні групи рослин флори України і рідного краю за вимогами до ґрунту. Екологічні групи рослин флори України і рідного краю за способом живлення.

Тема 6. *Географічний та генетичний аналіз флори України.* Географічні елементи флори України. Генетичний елемент флори України. Розподіл флори України і рідного краю за ценоекологічними групами.

Тема 7. *Ендемізм флори України.* Реліктовість флори України. Ендемізм як показник тривалості розвитку флори. Віковий (стадійний) аналіз флори.

Тема 8. *Антропогенізація флори.* Антропогенна трансформація флори та її наслідки. Поняття про аборигенні види рослин. Поняття про синантропні види рослин. Поняття про адвентивну фракцію, археофіти, кенофіти.

Тема 9. *Районування рослинного покриву України.* Ієрархічна система одиниць районування рослинного покриву. Флористичне районування України. Геоботанічне районування України. Ботаніко-географічне районування України.

Тема 10. *Особливості флор України.* Флора Українських Карпат. Судинні рослини у природно-заповідному фонді. Флора Волино-Подільської височини. Судинні рослини у природно-заповідному фонді. Флора Українського Полісся. Судинні рослини у природно-заповідному фонді. Флора Криму. Судинні рослини у природно-заповідному фонді.

Тема 11. *Класифікація рослинності України за методом Браун-Бланке.* Основні підходи до принципів та методології класифікації –домінантний та еколого-флористичний. Класифікація рослинності України за методом Браун-Бланке. Інші класифікаційні системи: система Погребняка, дедуктивний метод Копечки-Гейни.

Тема 12. *Зонально-екологічні закономірності поширення рослинності України.* Рослинність рослинності Поліської зони України. Рослинність Лісостепової зони України. Рослинність Степової зони України. Рослинність передгірських та гірських районів Українських Карпат. Рослинність передгірських та гірських районів Гірського Криму.

Тема 13. *Лісова рослинність України.* Типологія соснових лісів. Типологія ялинових лісів. Листяні ліси. Типологія листяних лісів. Раритетні лісові угруповання України.

Тема 14. *Лучна рослинність України.* Материкові луки, їхня типологія. Гірські луки. Типологія гірських лук. Раритетні лучні угруповання України.

Тема 15. *Степова рослинність України.* Степові рослинні угруповання. Рослинність вапняків України та продуктів їх вивітрювання. Рослинність пісків України. Раритетні степові угруповання України. Псамофіти Волинської області.

Тема 16. *Болотна, водна і прибережно-водна рослинність України.* Болотна рослинність. Рослинність низинних боліт. Евтрофна рослинність. Рослинність перехідних лісових боліт. Верхові болота. Рослинність мохових оліготрофних боліт. Водна рослинність. Прибережно-водна рослинність. Раритетні угруповання України.